

Jiří Janeček

Jak starý je Drnholec?

V říjnu 1999 si občané Drnholce, obce ležící v jihozápadní části okresu Břeclav, připomněli 750. výročí existence tohoto místa. Je opravdu Drnholec tak starý? Na tuto otázku je dosti těžké odpovědět tak, aby odpověď na ni byla jednoznačná a jasná. Podíváme-li se do druhého dílu Všeobecné encyklopedie Diderot v osmi svazcích, nalezneme zde na straně 289 u hesla Drnholec poznámku: založen 1249. Nejnovější vlastivědný přehled okresu Břeclav „Brána do kraje“ z pera E. Kordiovského, se odvolává na rok 1237 na základě textu listiny uvedené v soupisu Moravských a slezských listin lichtenštejnského archivu ve Vaduzu z roku 1991.

Ve sborníku z XVI. mikulovského symposia nalezneme v článku Emila Kordiovského o správním vývoji okresu Břeclav u soupisu obcí tohoto okresu poznámku, kdy byla první písemná zmínka o obci v písemných pramenech. U Drnholce je uveden rok 1046 s poznámkou falzum. Při podrobnějším prostudování údajů o jednotlivých obcích Břeclavska zjistíme, že kromě Drnholce se s tímto letopočtem uvádějí pouze čtyři další lokality (Břeclav, Strachotín, Pavlov a Nikolčice).

Podle vlastivědy Břeclavska vydané v roce 1969 se na straně 400 o Drnholci píše následující: „Názvy obce: 12. století Drinovice, 1249 Dyrnholz. K počátkům obce se dále uvádí: Drnholec původně náležel k znojenskému úřdu. Podle falza z 12. století kníže Břetislav daroval nedlouho po roce 1046 ves Drnovice staroboleslavské kapitule. Podle jiného falza z 12. století znojenský kníže Lutold daroval nově založenému klášteru v Třebíči Drnovice s vinicí, vinařem a krčmou. Někdy po roce 1110 dal kníže Vladislav I. Drnholec s příslušenstvím výsluhou Pulovi, zakladateli rodu erbu lekna“.

V Průvodci po archivních fondech a sbírkách Okresního archivu Břeclav se sídlem v Mikulově se uvádí, že Drnholec se poprvé připomíná ve falzu listiny z roku 1046, v historické zprávě roku 1110. Jiná přehledná historická příručka Znaký a pečeti jihomoravských měst a městeček z roku 1979 uvádí, že Drnholec je stará osada nazývaná původně Drnovice, poprvé zmíněná ve dvou falzech. Jedno se hlásí do doby po roce 1046, ale bylo zhotoveno až ve 12. století, druhé je datováno k roku 1110, ale bylo zhotoveno koncem dvanáctého věku. Středověkým padělkem je i listina ze 14. 1. 1249, která se rovněž zmiňuje o Drnholci, ale jiná listina, daná 17. listopadu téhož roku, v níž se uvádí Vilém z Drnholce, je pravá.

Co je to falzum? Každý si jistě odvodí, že se asi bude jednat o něco falešného, nepravého. Opravdu, tzv. zakládací listina staroboleslavské kapituly, jejíž založení se klade k roku 1046, je listina padělaná. Vydání této listiny, ani další listiny takto historicky označované, nebylo provedeno z vůle zakladatele – vydavatele. K sepsání takové listiny se přistupovalo tehdy, jestliže církevní činitelé neměli původně darování nebo majetkovou držbu vůbec potvrzenou knížecí listinou a potřebovali od nového panovníka opět písemné potvrzení.

Od počátku 13. století byl král již opatrnější a odmítal potvrzovat listinami pouhé starší akty, a tak si církevní instituce někdy „vyráběly“ domnělé listiny dřívějších panovníků, které předkládaly k potvrzení. Věcné údaje v takových listinách obvykle odpovídají historické skutečnosti a velké většiny falz se využívá jako historických dokumentů.

Jan Eliáš, který prováděl v roce 1994 stavebně historický průzkum místního zámku, uvádí ve studii, že původní název osady zněl Drinovice. Podle falza hlásícího se k roku 1046, o jehož věcném obsahu není třeba pochybovat, existovaly již v 11. století.

Na začátku 12. století dal kníže Vladislav mimo jiné Drnovice jako součást rozsáhlejšího území kolem Pavlovských vrchů výsluhou jistému Pulovi (Pavlovi), zakladateli šlechtického rodu erbu lekna. Ve druhé polovině 12. století náležely Drnovice k pozemkovému majetku Pulova potomka, Viléma z Pulína, jenž jakožto zakladatel kláštera v Dolních Kounicích (založen roku 1181), věnoval tomuto klášteru mimo jiné patronát kostela v Pulíně.

Obě osady – Drnovice i Pulín – mají místně k pozdějšímu Drnholci bezprostřední vztah, neboť tyto osady podle historika Zdenka Charouze splynuly později s kolonizačním Drnholcem při lokaci trhové ve dvacátých a třicátých letech 13. století. Svě tvrzení opírá o údaj v kronice opata Jarlocha, který poznamenal k roku 1185, že české vojsko, jež vtrhlo na Moravu, pobíjelo, plenilo a páliło vše, co jim přišlo do cesty, mimo jiné byl zničen i kostel v Pulíně.

Drnovice se poté již v písemných pramenech neobjevují. Později (od roku 1237) se objevují v germanizované podobě Drnholec, Durnholz, Duerrenholz, přičemž se objevuje kostel na kounickém patronátě, zasvěcený svatému Martinu. Z pramenů mizí jedna vesnice s kostelem a na jejím místě se objevuje druhá. Podle Charouze se lze oprávněně domnívat, že původní české Drnovice a německý Pulín je pozdější kolonizační Drnholec. Ten se v písemných pramenech (nikoliv ve falzech) objevuje od roku 1249, přestože vlastní stáří obce je mnohem starší, ať již podle archeologických nálezů, či podle písemných falz, vážící se zřejmě až k roku 1046, uváděný jako Drinovice.

Proto se rozhodlo obecní zastupitelstvo připomenout si v roce 1999 750. výročí první historicky doložené písemné zmínky o Drnholci. Možná si naši potomci v roce 2046 připomenou 1000 let existence Drnholce na základě nových poznatků.